

Välillä vähän "Eemeli"

Aspergerin oireyhtymä -opas
kouluille ja iltapäivähoitopaikoille

Välillä vähän ”Eemeli”

Olet ehkä jo tavannut hänet tai tulet jonakin päivänä tapaamaan hänet. Hän on kahden kesken aikuisen kanssa mitä kiehtovin lapsi. Hän osaa ehkä kertoa omasta luonnontieteisiin tai taulukoihin liittyvästä kiinnostuksen aiheestaan kaiken – itse asiassa häntä ei tunnu kiinnostavan lainkaan, kuunteleeko kukaan häntä.

Muiden lasten kanssa hän ajautuu törmäyskurssille jatkuvasti. Välitunneilla ”Eemeli” joutuu tappeluihin, on aggressiivinen, saa raivokohtauksia tai vetäytyy syrjään omiin oloihinsa. Koulun sääntöjäkin hän luultavasti noudattaa huonosti. Hän katuu ilkeitä tekojaan jälkeensä ja haluaa noudattaa koulun sääntöjä. Jostakin syystä hän ei vain tee niin.

”Eemeli” ehkä häiritsee opetusta, vaeltelee luokassa eikä osaa keskittyä, paitsi jos aihe kiinnostaa häntä. Silloin hän uppoutuu siihen kokonaan. ”Eemeli” ei välttämättä osaa jonottaa, pyytää anteeksi tai kysyä apua. Hän vaikuttaa olevan vailla myötätuntoa – vika on aina jonkun muun. ”Eemeliin” eivät pure perinteiset kasvatuseritykset. Sinusta ehkä tuntuu, että hän on huonon kasvatuksen tai laiminlyöntien kohde ja yleisesti ottaen niin vaikea lapsi, että hän oikeastaan kuuluisi erityisluokkaan.

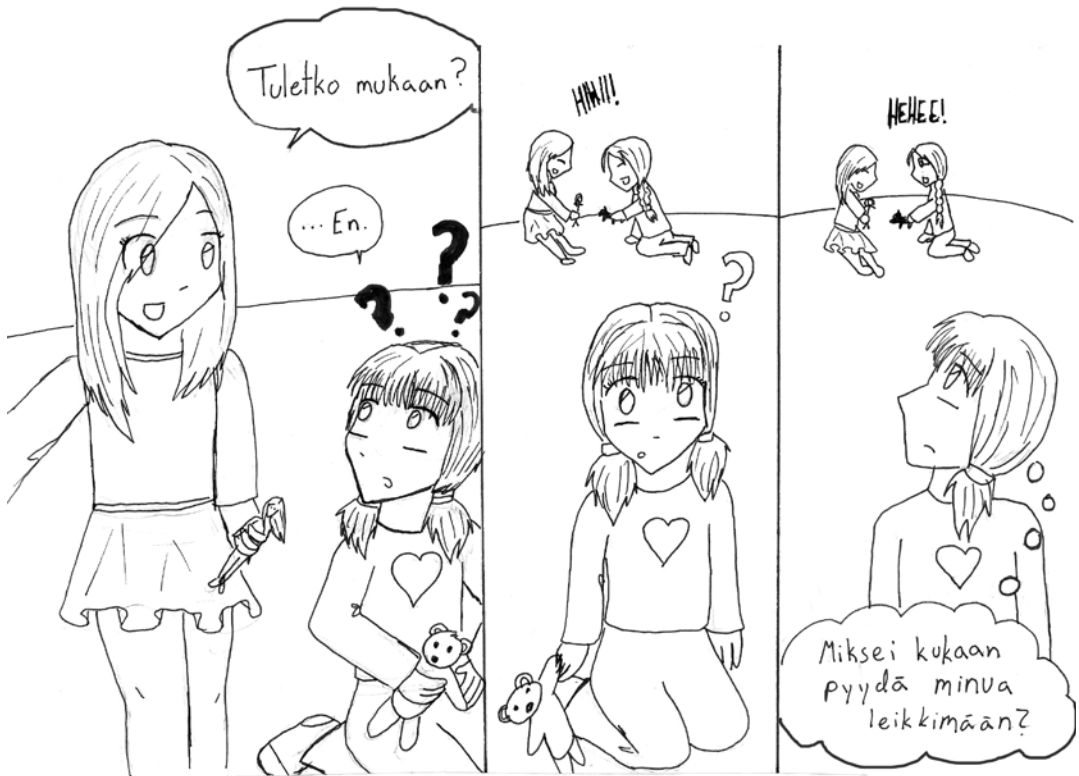
Anna ”Eemelille” mahdollisuus – hänellä saattaa olla Aspergerin oireyhtymä.

Asperger-lapsella voi olla

- puutteelliset sosiaaliset taidot
- vähän ystäviä
- poikkeava katsekontakti
- epätasainen kykyprofiili
- erityinen, ehkä poikkeava kiinnostuksen kohde
- taipumus tulkita sanottua kirjaimellisesti
- tarkkaavuusongelmia
- ongelmia impulssikontrollin kanssa
- aggressiivista tai syrjäänvetäytyvää käytöstä
- rutiineihin tarrautumista
- kömpelyyttä
- erilaisuutta aistitoiminnoissa.

Hänen on ehkä vaikeaa

- lukea kehonkieltä ja muuta sanatonta viestintää
- asettua toisen asemaan
- hahmottaa kokonaisuuksia
- ohjata toimintaansa
- ajatella joustavasti
- huolehtia tavaroistaan
- olla keskeyttämättä muita
- kestää muutoksia, epäonnistumista tai kritiikkiä
- olla muiden seurassa välitunneilla.

Miten voit auttaa ”Eemeliä”?

Kerro hänen vanhemmilleen rohkeasti epäilystäsi; he ovat saattaneet miettiä lapsensa käytöstä pitkään. Aspergerin oireyhtymää esiintyy usein suvuiittain. Muista, että lapsen oireet saattavat johtua myös jostakin muusta.

Lisätietoa Aspergerin oireyhtymästä löytyy Autismi- ja Aspergerliiton verkkosivustolta osoitteesta www.autismiliitto.fi. Sivuilla on myös suuntaa antava seulontalomake ja tietoa Asperger-lapsen kuntoutuksesta. Kuntoutus toteutetaan usein moniammatillisena yhteistyönä.

Koulussa voit tarkkailla ja kuunnella lasta selvittääksesi hänen tapansa toimia. Miten hän kommunikoi? Mitä Aspergerin oireyhtymä tarkoittaa juuri ”Eemelille”? Kaikki ovat erilaisia, ja kaikilla on myös vahvuuksia.

Voit myös

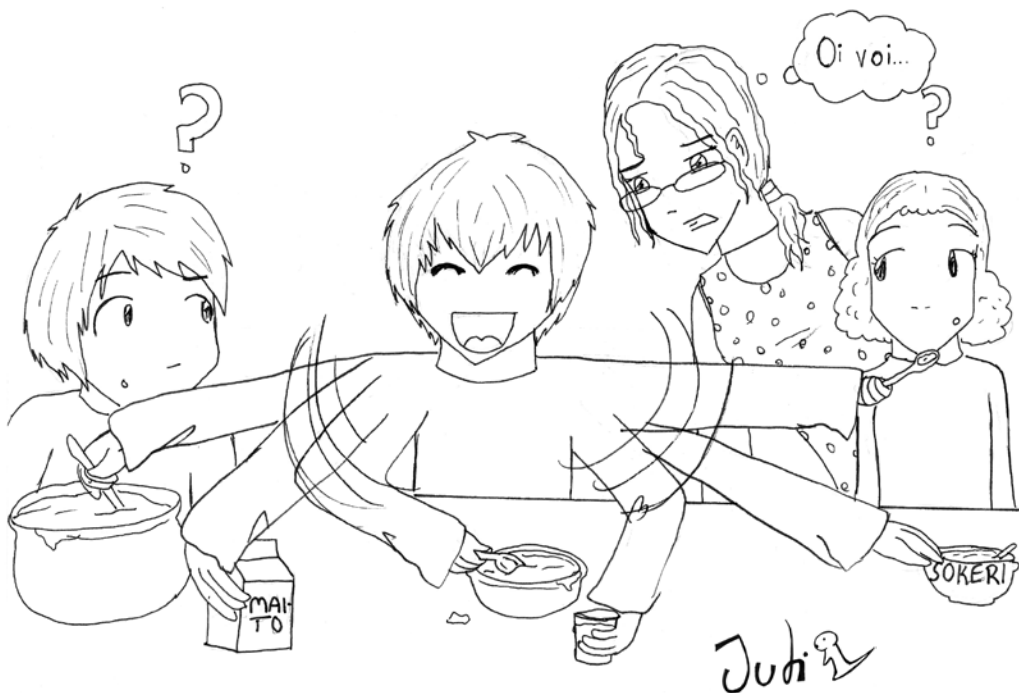
- luoda lapselle oppimista tukevat olosuhteet
- kirjata ja seurata hänen edistymistään
- auttaa lasta suunnittelemaan ajankäyttöään
- tehdä sopimuksia hänen kanssaan
- havainnollistaa sääntöjä
- olla kannustava ja välttää kritiikkiä
- antaa rehellistä palautetta
- antaa lapselle palkkioita, esimerkiksi tarroja
- jakaa tehtäviä pienempiin osiin
- antaa ohjeita yksi kerrallaan kirjallisina tai kuvina
- puhua suoraa, konkreettista kieltä
- käyttää kuvia lapsen ohjauksessa
- opettaa ”kädestä pitäen”
- noudattaa selkeää rakennetta koulupäivissä ja tehtävissä
- käyttää apunasi kalentereita ja kelloa
- etsiä lapselle sopivan paikan luokahuoneessa, esimerkiksi seinän vieressä
- toisinaan rajata lapsen tilan vaikka sermillä
- kiinnittää erityistä huomiota lapseen välitunneilla, ohjata häntä järkevään toimintaan
- antaa lapsen istua aina samalla paikalla ruokailussa
- rohkaista häntä pyytämään apua
- sopia tietyistä merkistä, jonka lapsi voi näyttää tarvitessaan apua
- harjoitella tunnetaitoja lapsen kanssa
- käyttää Autismi- ja Aspergerliiton Luokkatoveri-ohjelmaa.

Huomioon otettavaa

Muista, että oppiminen voi vaatia Asperger-lapselta normaalia enemmän toistoja ja harjoittelua. Pakottaminen ei auta häntä. Usko lasta ja ota hänen mahdolliset aistiherkkyytensä vakavasti. Hanki tietoa ja keskustele asiantuntijoiden kanssa.

Kiusaamiseen on syytä puuttua heti. Asperger-lapsi ei ehkä osaa puolustautua ollenkaan tai hän puolustautuu liiankin dramaattisesti. Useat Asperger-nuoret kertovat kokeneensa kiusaamista kouluaikoina.

Haluatko tietää enemmän?

Autismi- ja Aspergerliitto ry

Keskustoimisto

Nuijamiestentie 3 B

00400 Helsinki

Puh. (09) 7742 770

Kaakkois-Suomen aluetoimisto

Kauppamiehenkatu 4

45100 Kouvola

Puh. (09) 7742 7771, 050 3409 180

Pohjois-Suomen aluetoimisto

Kumppanuuskeskus

Isokatu 47, 90100 Oulu

Puh. (09) 7742 7791, 050 5022 269

Internet:

Autismi- ja Aspergerliitto: www.autismiliitto.fi/

www.facebook.com/Autismiliitto

www.puoltaja.fi/

Kirjoja:

Attwood, Tony: Aspergerin oireyhtymä lapsuudesta aikuisuuteen. (Kehitysvammaliitto ry, 2012).

Faherty, Catherine: Autismi/Aspergerin oireyhtymä. Mitä se merkitsee minulle? (Autismi- ja Aspergerliitto ry 2006).

Gillberg, Christopher: Nörtti, nero vai normaali? Aspergerin oireyhtymä lapsilla, nuorilla ja aikuisilla. (Atena 1999).

Ives, Martine: Mitä Aspergerin syndrooma on, ja miten se vaikuttaa minuun? opas nuorille (Autismi- ja Aspergerliitto, 2002).

Nieminen, Sanniina & Rautakallio, Mikko: Luokkatoveri-ohjelma. (Autismi- ja Aspergerliitto 2003).

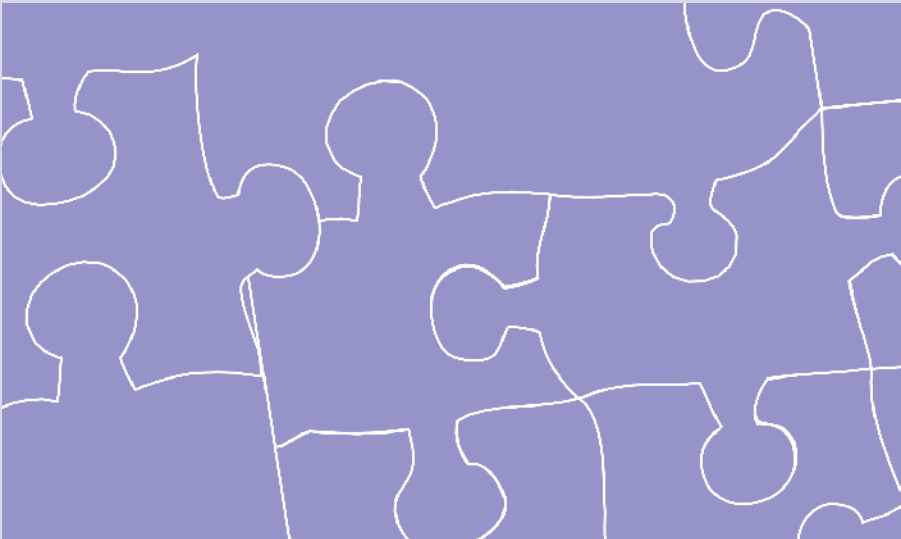
Toimintarajoite – Miten se vaikuttaa elämääsi?

(Autismi- ja Aspergerliitto 2006).

Vermeulen, Peter: Olen jotain erityistä. (Haukkarannan koulu 2000).

Omia huomioita:

Autismi- ja Aspergerliitto ry

